

NYBRO KOMMUN

Nybro kommuns skolkulturstrategi

Antagen av: Lärandenämnden 2023-10-04

Datum för revidering: 2027

Ansvarig för revidering: Förvaltningschef

Diariernr: LÄN 2023-562

Innehåll

Inledning.....	3
Kulturmål för Nybro kommuns skolor och förskolor.....	4
Fokusområden	4
Elevdemokrati	4
Skolbio.....	5
Skapande skola.....	5
Lokala aktörer.....	5
Aktörer och ansvarsområden.....	6
Lärandenämnden ansvarar för att	6
Förvaltningsledningen ansvarar för att.....	6
Skolkultursamordnare ansvarar för att	6
Skolkulturgruppen ansvarar för att.....	6
Rektor ansvarar för att.....	6
Kulturombuden ansvarar för att.....	6
Personal på förskola och skola ansvarar för att.....	7
Regionala kulturinstitutioner ansvarar för att.....	7
Lagar, läroplaner, nationella och regionala mål	7
Barnkonventionen	7
Lgr22 och Lgrsär22	7
Lpfö18	8
Nationella kulturpolitiska mål	8
Regional strategi.....	8
Källförteckning.....	10

Inledning

Under de senaste tio åren har förutsättningarna för barn och elever förändrats. Barnkonventionen har blivit lag, informationstätheten har ökat och i och med den explosionsartade tekniska utvecklingen i samhället kommer många barn och elever, via datorer, telefoner och plattor, frekvent i kontakt med film, musik och text. Detta ställer större krav på deras förmåga att tolka och sälla bland olika intryck. Kulturella uttrycksformer kan utgöra ett stöd och ge barnen och eleverna färdigheter att tolka, förstå och hantera verkligheten.

Studier visar att historier lagras i våra hjärnor på samma sätt som minnen. När vi tittar på teater eller film kan vi uppleva samma känslor som skådespelaren på scenen eller filmduken.¹ När vi musicerar tillsammans med andra skapar vi inte bara musik, vi utvecklar också våra sociala färdigheter och ökar vår empatiska förmåga. Studier visar att barn som spelar ett instrument har starkare kopplingar mellan vänster och höger hjärnhalva och förutom att utvecklas musikaliskt, så utvecklas de även språkligt och matematiskt. Deras arbetsminne förbättras och förmågan att planera och strukturera förstärks.² Att ta del av kultur, att skapa kultur tillsammans med andra, är inte enbart ett nöje: det är starkt sammankopplat med vår upplevelse av gemenskap och vår förmåga att lära känna oss själva och varandra. När vi ger barn möjlighet att vara del av ett kulturellt sammanhang ger vi dem också förutsättningar att utveckla både sina kognitiva och empatiska förmågor samt att hantera en föränderlig omvärld.

I såväl barnkonventionen, våra regionala riktlinjer och aktuella läroplaner understryks att kultur är en demokratisk rättighet. Barn och elever ska ha lika möjlighet att uppleva ett rikt utbud av professionellt utövad kultur och att utforska olika konstnärliga uttryck, oberoende bostads- eller skolort, kön, kulturell, religiös, ekonomisk eller social bakgrund. De lika möjligheterna gäller inte bara inom Nybro kommun utan också i förhållande till närliggande kommuner. Den första Kulturgarantin, som antogs i Nybro Kommun 2013, la grunden för att säkra en miniminivå för kommunens kulturutbud till barn och elever. För att kunna följa kommun- och samhällsutvecklingen som skett sedan dess, kommer Nybro Kommun höja ambitionsnivån för det skolkulturella arbetet. Varje barn och elev i Nybro kommun ska, från det att de fyller tre år till dess att de avslutar sina grundskolestudier, erbjudas möjlighet till flera kulturupplevelser per läsår. Nybro kommun ska aktivt sträva mot att stärka barn- och elevdemokratien i kulturfrågor, att främja samarbeten med lokala aktörer och att koppla kulturen till barnkonventionen och de styrdokument som skolan har att luta sig mot.

I denna strategi presenteras mål, fokusområden, kommunal ansvarsfördelning samt aktuella lagar, läroplaner och riktlinjer som tillsammans utgör Nybro kommuns skolkulturstrategi för 2023-2027.

¹ Nyberg, 2023

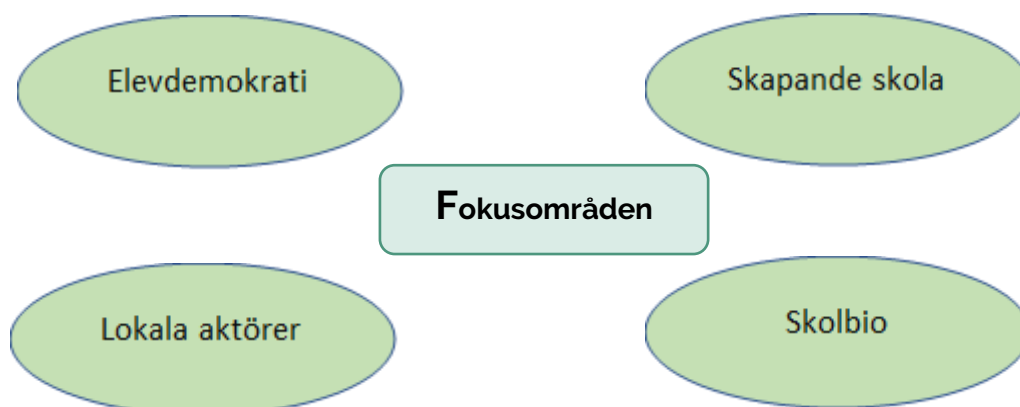
² Habibi et. Al, 2018

Kulturmål för Nybro kommuns skolor och förskolor

Barn och elever i Nybro kommun ska fortsatt få uppleva ett rikt och varierat kulturutbud med professionella kulturaktörer, där de regionala kulturinstitutionerna stöttar genom att erbjuda ett aktuellt utbud som är kopplat till, och utarbetat för, förskolan och skolan. Kommunen ska satsa på fler kulturinsatser och tätare samarbeten med bibliotek, kulturskola, gymnasieskolan och andra lokala kulturaktörer. Kommunens mål är att:

- alla barn och elever från tre års ålder till och med åk nio ska få ta del av ett rikt utbud av professionellt utövad kultur och utforska olika konstnärliga uttryck. Det ska finnas en likvärdighet mellan alla förskolor och skolor
- skolkulturen ska genomsyra och vara en naturlig del av den ordinarie förskole- och skolverksamheten
- stärka samarbetet med bibliotek, kulturskola, gymnasieskolan och andra lokala kulturaktörer och låta eleverna få möta den kultur som finns i närområdet
- stärka barns och elevers förståelse för den rörliga bilden genom skolbio och film i undervisningen
- öka barnens och elevernas möjlighet till inflytande och delaktighet i skolkulturfrågor

Fokusområden

Elevdemokrati

På varje förskola och skola i Nybro kommun finns ett kulturombud som är utsedd av enhetens rektor. Kulturombudets roll är att vara länken mellan skolkultursamordnare, barn/elever och pedagoger. Kulturombudet ska också hjälpa till att skapa en plattform där barn och elever kan uttrycka sina tankar och åsikter om kultur och kulturevenemang. Varje förskola och skola har möjlighet att själva utforma hur barnens och elevernas åsikter ska fångas upp och hur de sedan arbetar vidare med att förankra åsikterna i sin verksamhet i enlighet med barnkonventionens artikel om delaktighet. Detta kan exempelvis ske genom en kulturpunkt på elevrådet eller skapandet av ett kulturråd eller KulturCrew.

Skolbio

I en värld där barn och unga i allt större utsträckning ägnar sig åt att kommunicera med rörliga bilder är det viktigt att diskutera den rörliga bildens betydelse och påverkan. I Igr22, under rubriken skolans värdegrund och uppdrag, står det att: ”Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse”³. Hjärnforskaren Anders Hansen menar att historieberättande fungerar som repetitioner som förbereder oss och hjälper oss hantera livets svårigheter⁴. En elev behöver alltså inte själv ha upplevt dilemmat i en film för att kunna använda sig av budskapet filmen förmedlar. Hansen menar vidare att film och teater hjälper människor att leva sig in i andras världar⁵. Filmen stimulerar inte enbart elevernas empati utan hjälper också eleven att sätta ord på upplevelser och att stärka elevens inlevelseförmåga. Efter en skolbiovisning uppstår en plattform där alla elever kan mötas i sina tankar kring filmen, men också kring livet självt. Att se en film och reflektera över den levandegör inte bara kunskap, utan hjälper såväl barn som vuxna att bättre förstå sig själva och andra.

Skapande skola

Skapande skola är ett nationellt bidrag som ska stärka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet. Bidraget syftar till att ge eleverna chansen att få möta olika kulturuttryck och arbeta med skapande tillsammans med professionella kulturaktörer. Skapande skola ska inte ersätta skolornas och kommunens ordinarie kulturverksamhet, utan är till som ett komplement. Genom att årligen ansöka om skapande skola-bidrag för hela årskurser kan Nybro kommuns elever få möjlighet att genomföra mer omfattande projekt där flera ämnen vävs samman med det kulturella skapandet som projektets nav. Det gagnar på så sätt både elevernas kulturella utveckling och måluppfyllelsen i de ämnen som är kopplade till projekten.

Lokala aktörer

Barn och elever i Nybro kommun ska få tillgång till kommunens rika kulturutbud. Kulturskolan och biblioteket står redan för flera av de kulturinsatser som årligen genomförs tillsammans med barn och elever i Nybro kommun. Genom fortsatt och utökad samverkan med kulturskola och bibliotek samt ny samverkan med lokala kulturaktörer och gymnasieskolan kommer kulturutbudet för barn och elever att kunna stärkas ytterligare. De kompetenser som redan finns inom förskolans och skolans verksamhet ska tas tillvara. Inom förskolan finns det exempelvis utbildade sagopedagoger som ska få möjlighet att genomföra sagovandringar tillsammans med kommunens förskolebarn. Genom samarbete med gymnasieskolan ska kommunen sträva efter en gemensam och likvärdig kulturlinje för alla barn och unga i Nybro kommun samt skapa plattformar för kulturella möten och kulturfrågor.

Inom lärandeförvaltningen finns en strävan om att organisera en årlig temadag i Pukebergsområdet där elever får möta lokala kulturaktörer. Syftet med temadagen är att minska tröskeln mellan skolkulturen och allmänculturen samt att ge eleverna möjlighet att lära känna den kulturella potential som finns i deras närmiljö.

³ Skolverket, 2022a; Skolverket, 2022b

⁴ Nyberg, 2023.

⁵ Ibid

Aktörer och ansvarsområden

I denna del presenteras de aktörer som är delaktiga i Nybro kommuns skolkulturarbete samt deras respektive ansvarsområden.

Lärandenämnden ansvarar för att

- årligen avsätta medel för genomförande av skolkulturstrategin
- årligen följa upp skolkulturstrategin

Förvaltningsledningen ansvarar för att

- utse en skolkultursamordnare
- utforma skolkultursamordnarens arbetsuppgifter
- följa upp skolkulturstrategin
- löpande tillse att erforderliga resurser finns för genomförande av skolkulturstrategin

Skolkultursamordnare ansvarar för att

- sammankalla kommunens skolkulturgrupp, tidigare kulturgarantigruppen, för att diskutera tematiska arbeten, skapande skola, utvärderingar och kommunala samverkansprojekt
- köpa in och organisera kulturarrangemang
- förmedla det aktuella utbudet till kulturombuden samt vidarebefordra inbjudningar till arrangörsträffar
- samordna skapande skola: ansökan, planering, genomförande och uppföljning

Skolkulturgruppen ansvarar för att

(Består av representanter från förskola, grundskola, bibliotek och kulturskola)

- utarbeta förslag på skapande skola-projekt
- planera och utveckla samverkansprojekt mellan förskola, skola, bibliotek och kulturskola

Rektor ansvarar för att

- verksamhetens barn/elever får ta del av det kulturutbud som kommunen erbjuder.
- utse ett kulturombud och säkra att kulturombudet får utrymme att utföra sina ansvarsområden.
- att förskolan/skolan låter skolkulturstrategin genomsyra verksamheten

Kulturombuden ansvarar för att

- etablera en plattform där barnens/elevernas åsikter kring kultur och förslag på kulturevenemang tas till vara
- vara en länk mellan skolkultursamordnare och förskola/skola
- informera sina kollegor om Nybro kommuns skolkulturstrategi inför varje läsår
- förmedla kultur- och evenemangsinformation till berörda klasser och pedagoger
- ta del av det regionala kulturutbudet och delta i kulturombudsträffarna

Personal på förskola och skola ansvarar för att

- ge barn och elever utrymme att uttrycka sin mening gällande kultur och kulturella uttryck,
- använda kultur som ett stöd och komplement i den ordinarie undervisningen
- ta del av och aktivt använda det pedagogiska material som är kopplat till kulturevenemangen

Regionala kulturinstitutioner ansvarar för att

- stödja och komplettera skolans lärprocesser
- förmedla det aktuella utbudet på respektive institution

Lagar, läroplaner, nationella och regionala mål

I denna del presenteras de lagar, läroplaner, nationella och regionala kulturpolitiska mål som ligger till grund för hur Nybro kommuns skolkulturstrategi har formulerats, samt för hur det fortsatta praktiska arbetet ska utföras.

Barnkonventionen

Artikel 31

Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations- och fritidsverksamhet.⁶

I Nybro kommuns skolkulturstrategi manifesteras artikel 31 genom strävan efter likvärdighet i kulturutbud och kulturupplevelser mellan *alla* förskolor och mellan *alla* grundskolor i kommunen. Utbudet ska möjliggöra att barnen och eleverna får utforska olika konstnärliga uttryck tillsammans med professionella kulturaktörer.

Artikel 12

Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.⁷

I Nybro kommuns skolkulturstrategi manifesteras artikel 12 genom fokusområdet *elevdemokrati* där kulturombuden och skolkultursamordnaren säkrar för att barnens och elevernas åsikter tas tillvara både på förskole-, skol- och förvaltningsnivå.

Lgr22 och Lgrsär22

Skolans värdegrund och uppdrag

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse⁸. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig.⁹ Målet är att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola, grundsärskola och

⁶ SFS 2018:1197

⁷ Ibid

⁸ Skolverket, 2022a; Skolverket, 2022b

⁹ Ibid

träningsskola kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud.¹⁰

I Nybro kommuns skolkulturstrategi manifesteras skolans värdegrund och uppdrag genom fokusområdet *skolbio*, och effekterna av den. Det manifesteras genom målet att erbjuda ett varierat kulturutbud samt genom förankringen till närsamhället i fokusområdet *lokala aktörer*.

Lpfö18

Förskolans uppdrag – Kommunikation och skapande

Barnen ska ges tid, rum och ro till eget skapande. De ska få möjlighet att utforska, reflektera kring och beskriva sin omvärld. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva, gestalta och kommunicera genom olika estetiska uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans. Detta inbegriper att barnen ska få möjlighet att konstruera, forma och skapa genom att använda olika material och tekniker, såväl digitala som andra. På så sätt är skapande både ett innehåll och en metod i förskolan för att främja barnens utveckling och lärande.¹¹

I Nybro kommuns skolkulturstrategi manifesteras förskolans uppdrag om kommunikation och skapande genom samverkan med lokala aktörer och kommunal kompetens i sagovandringsprojektet. Det manifesteras även genom målet att erbjuda ett likvärdigt och varierat kulturutbud för alla kommunens tre- till femåringar.

Nationella kulturpolitiska mål

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Målet är att främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor, främja kvalitet och konstnärlig förnyelse och särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.¹²

I Nybro kommuns skolkulturstrategi manifesteras de nationella kulturpolitiska målen genom fokusområdet *elevdemokrati* och genom målet att skolkulturen ska genomsyra och vara en naturlig del av den ordinarie skol- och förskoleverksamheten. Det manifesteras också genom målet att erbjuda alla barn och elever från tre års ålder till och med åk nio ett rikt utbud av professionellt utövad kultur där barnen och eleverna får utforska olika konstnärliga uttryck på lika villkor oberoende av vilken förskola eller skola de tillhör.

Regional strategi

Kalmar läns gemensamma strategi RELEVANT¹ är en samverkan mellan Region Kalmar län, regionala kulturverksamheter, kommunerna i Kalmar län och Linnéuniversitetet. För att en kommun ska kunna medverka i RELEVANT krävs att kommunen har en politiskt förankrad skolkulturplan. Den lokala planen ska vara framtagen med hänsyn till den unika kommunens förutsättningar och ska innehålla:

- En garanti för alla barn och elevers likvärdiga tillgång till kultur som konsumenter, deltagare och producenter inom ramen för läroplanen
- En ordinarie skolkulturbudget
- En ansvarig samordnare

¹⁰ Ibid

¹¹ Skolverket, 2018

¹² Regeringskansliet, 2023

- En organisation för kultur i skolan och hur den samordnas med sökande och externa medel
- Hur pedagoger och elever har inflytande i den kommunala skolkulturorganisationen
- Mål för tillfälliga projekt och hur de samordnas med ordinarie verksamhet
- En plan för systematiskt kvalitetsarbete, såsom fortbildning av lärare etc.

Kommunen ansvarar för:

- ändamålsenliga lokaler
- resor till kulturevenemang inom kommunen¹³

I Nybro kommun har skolkulturplanen, såsom den är beskriven ovan, gått under namnet *Nybro kommuns kulturgaranti*. Från 2023 kommer Nybro Kommun dela upp innehållet i skolkulturplanen i dokumenten: *Nybro kommuns skolkulturstrategi* och *Handlingsplan för Nybro kommuns skolkulturverksamhet*.

¹³ Region Kalmar län, 2023

Källförteckning

- Habibi, A. Damasio, A. Ilari, B. Veiga, R. Joshi, A.A. Leahy, R.M. Haldar, J.P. Varadarajan, D. Bhushan, C. & Damasio, H. (2018). Childhood Music Training Induces Change in Micro and Macroscopic Brain Structure: Results from a Longitudinal Study. *Cerebral Cortex*, 28 (12), 4336–4347. <https://doi.org/10.1093/cercor/bhx286>
- Nyberg, N. (Producent). *Din hjärna*. (2023). [TV-serie]. ITV Studios Sweden.
- Regeringskansliet. (2023). Mål för kultur. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/kultur/mal-for-kultur/>
- Region Kalmar län. (2023). RELEVANT – en strategi för samverkan mellan skola och kultur i Kalmar län. <https://www.regionkalmar.se/globalassets/dokument/detta-gor-region-kalmar-lan/regional-utveckling/kultur/skolkulturstrategi-relevant-2023-2024.pdf>
- SFS 2018:1197. Lag om Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter. <https://www.google.com/search?q=lag+om+f%C3%B6renta+nationernas+konvention+om+barnets+r%C3%A4ttigheter&oq=lag+om+f%C3%B6rent&aqs=edge.0.0i51212j69i57.5894j0j1&sourceid=chrome&ie=UTF-8>
- Skolverket. (2018). Läroplan för förskolan: Lpfö18. <https://www.skolverket.se/undervisning/forskolan/laroplan-for-forskolan/laroplan-lpfo-18-for-forskolan>
- Skolverket. (2022a). Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet: Lgr22. <https://www.skolverket.se/getFile?file=9718>
- Skolverket. (2022b). Läroplan för grundsärskolan: Lgrsär22. <https://www.skolverket.se/publikationsserier/styrdokument/2022/laroplan-for-grundsarskolan---lgrsar22?id=9724>
- Omslagsbild. Bekah Russom. Unsplash.